

Pyloisaceae (*Pyloisia polyantha* (Hedw.) Schimp.), Pulaisiadelphaceae (*Platygyrium repens* (Brid.) Schimp.), Jocheniaceae (*Jochenia pallescens* (Hedw.) Hedenäs, Schlesak & D. Quandt), Leucodontaceae (*Leucodon sciuroides* (Hedw.) Schwägr.,), Neckeraceae (*Alleniella complanata* S. Olsson, Enroth & D. Quandt, *Homalia trichomanoides* (Hedw.) Brid., *Pseudanomodon attenuatus* (Hedw.) Ignatov & Fedosov).

За субстратною приуроченістю всі мохоподібні поділяються на наступні групи: епігейні, епіфітні, епіксільні. Група епігейних мохоподібних налічує 31 вид. Незважаючи на те, що в широколистяних лісах добре розвинений трав'янистий покрив, все ж надґрунтова флора бріофітів є багатою. Адже мохи селяться не лише на лісовому ґрунті, а й на порушених ґрунтах, відслоненнях, схилах яру. Така різноманітність екоотопів в «Холодному яру» сприяє видовому багатству епігейної бріофлори. Дещо меншою за кількістю видів є епіфітна бріофлора (25 видів). Це пов'язано з різновіковим деревостаном території, де кора дерев сприяє поселенню мохів. На мертвій деревині типових епіксілів небагато (4 види), але епіксільні обростання розвинені добре за рахунок полісубстратних видів, які є типовими епіфітами чи епігеями і здатні селитися на мертвій деревині.

Отже, систематична структура досліджуваної бріофлори вказує на достатньо багатий її склад, дозволяє характеризувати її як типову лісову, неморальну і корелює в цілому з бріофлорою широколистяних лісів Лісостепу України. Субстратний розподіл мохоподібних теж є типовим для широколистяних лісів Лісостепу України [2].

Список використаних джерел:

1. Вірченко В.М., Нипорко С.О. Продромус спорових рослин України: мохоподібні. (За редакцією члена-кореспондента НАН України П.М. Царенка). Київ. Наукова думка, 2022. 176 с.
2. Гапон С.В. Мохоподібні Лісостепу України (рослинність та флора) дис. ... д-ра біол. наук : спец. 03.00.05 «Ботаніка». С. В.Гапон. Київ, 2011. 855 с.
3. Холодний яр
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%AF%D1%80

ВНУТРІШНЬОУТРОБНА ФЕНОТИПІЧНА ПАМ'ЯТЬ ДИТИНИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЕПІГЕНЕТИКИ ПРИ ТРИВОЖНОМУ РОЗЛАДУ МАТЕРІ В ПЕРІОД ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Гаргола Ю. Г., Плужнікова Т.В.

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

За останнє десятиліття світовою наукою накопичено безліч фактів, що вказують на наявність зв'язку між внутрішньоутробним розвитком плода і

підвищеним ризиком розвитку різних видів захворювання в процесі розвитку дитини та хронічних захворювань в подальшому її житті, аж до досягнення людини середнього та похилого віку.

Ми розглянемо цю проблему з погляду епігенетики, при тривожному розладі матері, внутрішньоутробного розвитку плода, у період воєнних дій, в даному випадку в Україні.

Мета дослідження – провести аналіз впливу тривожного розладу вагітних жінок на майбутню народжену дитину у період війни чи інших надзвичайних подій, пов'язаних із небезпекою для життя людей, та визначити можливий епігенетичний механізм, як інструмент впливу на здоров'я, хвороби та поведінки людини.

Це процеси епігенетики, коли код ДНК не змінюється, а модифікується експресія генів. Крихітні мітки додаються або видаляються з нашої ДНК у відповідь на зміни в середовищі, в якому ми живемо. Ці мітки включають або вимикають гени, дозволяючи нам адаптуватися до мінливих умов, не змінюючи сам геном.

Чи має дитина принаймні на останніх стадіях внутрішньоутробного розвитку володіння фенотиповою пам'яттю?

Фенотипова пам'ять зберігає інформацію, що надходить у процесі індивідуального розвитку у процесі життя. Придбана пам'ять має дві форми: чуттєво-подібну та логічно-смыслову. Ми не розглядатимемо логічно-смыслову пам'ять при внутрішньоутробному розвитку дитини. Нас цікавить чуттєво-подібна пам'ять, яка має наукову доказову основу.

Всі сильні емоції, які переживає мати, виношуючи дитину, у період вагітності, безпосередньо впливають на емоційну складову розвитку ще ненародженої дитини. Звідси передбачається, що фактори навколишнього середовища можуть впливати на плід, що розвивається.

Тривога (англ. anxiety) – емоційний стан, напруженого очікування чогось негативного, що становить будь-яку потенційну небезпеку, як життя і здоров'я, і за можливий негативний розвиток деяких подій у перспективі, набуваючи вигляду негативного прогнозу.

Вагітні жінки в Україні, перебуваючи на територіях, де постійно звучать повітряні тривоги, або які перебувають у прифронтових зонах, або побували під обстрілами, постійно перебувають у тривожному стані або перенесли сильний стрес під час обстрілів.

Від цього у вагітних жінок може розвинути патологічна тривога (тривожний розлад) – тривала, стійка зміна емоційного фону, при якому людина відчуває тривогу щодо великої кількості різних проблем та ситуацій. Наявність патологічної тривоги можна запідозрити в тих випадках, коли людина турбується більшу частину часу і рідко чи майже ніколи не відчувається спокійною та розслабленою. Всі ці стани безпосередньо передаються на дитину, яка перебуває у внутрішньоутробному стані.

Вчені вважають, що епігенетична мітка передається з покоління в покоління через страшні часи, пережиті людством: війни, голод і геноциди.

Деякі дослідження показали, наприклад, що діти, чії батьки пережили наслідки, відвідавши епіцентри вибухів від попадання ракет у житлові будинки, мали епігенетичні зміни гена, пов'язаного з рівнем кортизолу (гормону стресу).

Втім, навіть якщо епігенетичний вплив поступово нівелюється, наслідки перенесеної травми є величезними. Це змінює наші погляди на те, як життєвий досвід наших батьків впливає на нашу фізіологію та психічне здоров'я. Так само й усвідомлення того, що наші власні дії та досвід можуть впливати на життя наших нащадків, може кардинально змінити наші погляди на життя.

Список використаних джерел:

1. Carey, N. The Epigenetics Revolution: How Modern Biology Is Rewriting Our Understanding of Genetics, Disease, and Inheritance, Columbia University Press, 2012, accessed URL: <http://www.naturalhistorymag.com/features/142195/beyond-dna-epigenetics>, 2 April, 2015.
2. Lumey, L. H., Reproductive outcomes in women prenatally exposed to undernutrition: a review of findings from the Dutch famine birth cohort, *Proceedings of the Nutrition Society* 57(1):129–135, February 1998; doi: URL: <http://dx.doi.org/10.1079/PNS19980019>.
3. Bastiaan T., et al., Persistent epigenetic differences associated with prenatal exposure to famine in humans, *PNAS* 105(44):17046–17049, doi: 10.1073/pnas.0806560105.
4. Го, Дж., Ма, Д.К., Мо, Х., м'яч, М.П., Ян, М.Х., Бонагуїді, М. Пісня, Х. (2011). Нейронна активність модифікує ландшафт метилювання ДНК в мозку дорослого. *Нейронаука про природу*, 14 (10), 1345–1351. Про це: 10.1038/nn.2900
5. Цзян, Ю.Х., Бресслер, Дж., і Боді, А.Л. (2004). Епігенетика і захворювання людини. Щорічний огляд геноміки та генетики людини, 5, 479–510. doi: 10.1146/annurev.genom.5.061903.180014

ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ МІКРООРГАНІЗМІВ У СТАБІЛІЗАЦІЇ БІОХІМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ БІОСФЕРИ

¹Дерев'янка Т.В., ²Звягольська І.М., ²Полянська В.П.

¹*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г.Короленка, ²Полтавський державний медичний університет*

Мікробіота є невід'ємною частиною біосфери, яка включає всі мікроорганізми, що населяють різні екологічні ніші [3]. Її склад і функціональна активність безпосередньо впливають на здатність біосфери підтримувати гомеостаз та здійснювати регуляцію кругообігу речовин. Мікроорганізми є фундаментальними компонентами біосфери, які забезпечують підтримання та регуляцію глобальних біохімічних процесів [1,